Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 173 (10.556). Львів, четвер 6. серпня 1925 Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

Lwów
Дирекція почт, Відділ IV. а.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає від 1—2 год. пополудн.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Жертви самоозначення.

Те що діється нині на польсько-німецькім кордоні є видовищем, чого не міг би придумати найбільше здібний сатирик, коли би хотів виставити на глум величні гасла останнього мирового договору. Тисячі мирних громадян виселює Польща і Німеччина, відставляючи їх силоміць до кордону, тому, що має до цього право на підставі взаємної умови з 30-го серпня 1924 р.

Наслідком версальського договору населення, що ввійшло в нові межі німецької та польської держави, мало право оптувати, заявити, якої держави хоче бути підданим. Уряд кожної держави застеріг собі право, коли захоче, примусити оптантів до покинення меж держави, якої підданим не хотять бути.

День 1. серпня ц. р. мав бути початком першого транспорту оптантів у межі своєї „нової“ держави. Відомо, що мировий договір забезпечував право вибору підданства, у численних випадках, полишаючи громадянам дуже довгий час до такого рішення і не накладаючи на них примусу залишення меж держави, якої підданими не хотіли бути; вони могли залишитись на своїх старих місцях у новім характері чужинців.

Та у випадку польських та німецьких оптантів усі ці мирні та обережні застереження пішли шкереберть. Почалось з того, що Німеччина і Польща кидала до себе дипльоматичними нотами; далі почала викидати за кордон сусідські товари; аж прийшла черга на людей. У Женеві, Льондоні, Парижі, Берліні та Варшаві не вгавають натхнені розмови та заяви про гарантії европейського миру, а одночасно з тим дві конституційні, сусідські республики шпурляють до себе тисячами невинних людей, які опинились без даху над головою, ведучи зі собою тільки свідомість нової державної приналежности, на підставі величнього принципу самоозначення.

3000 викинених Німців опинилось нежданно на німецькій території у концентраційнім таборі в Шнайдемюгль, дарма, що про їх виїзд німецький уряд був повідомлений, не приготовив на їх приїзд ніякого захисту, так що 3.000 (три тисячі) людей мусіло днювати та ночувати з дітьми, мов воєнні втікачі з бомбардованого міста, на голій землі, без соломи та покривал. Не диво, що трапились випадки смерти та заразливих недуг. Німецький уряд відповів на першу насильну висилку своїх громадян таким самим транспортом 8.000 Поляків, з яких перша частина є вже в дорозі.

Не маємо наміру зупинятись на подробицях цієї характеристичної виміни підданих, які виступають у ролі копаного мяча. Хто дав перший почин до такого виселення і якими високодержавними мотивами руководились оба уряди — це вже инша справа. Факт лишається незміненим: дві культурні держави, які вряди-годи декламують про добру волю до мирного співжиття і впевняють увесь світ про свої премирні настрої, користують засобами всім відомими з останньої війни. Коли так поводяться ці два уряди з мирними громадянами, яких єдиною виною є те, що покористувались правом „самоозначення“, і коли так приймають вони власних земляків, які вертаються з чужини до своєї батьківщини — то як виглядатиме перший збройний конфлікт між такими двома державами?

Те, що ми сказали вчора про звірині нахили, які кермують вчинками сучасної людини, всупереч її інтелігенції, не потрібує кращого прикладу як свіжа картина з німецько-польськими оптантами.

З „неповажної“ війни.

Щоденні новини про неждані моменти мароканської війни ділають на нас, мов кінематографічні картини. Є в них і розмах, і сензація, і привабливі краєвиди і деяка необхідна доза „безглуздя“, без якого ніяка така історія не була би досить романтичною.

Абд-ель-Крім має всі прикмети морського пірата на суходолі і його жорстокість та хитрощі стають у наших очах справжніми прикметами, коли зважимо, що він бореться за самостійність свого покривдженого племени. З яким мистецтвом уміє він одночасно написати маніфест до своїх одновірців, щоби не вірили поширюваним звісткам про франц.-еспанське порозуміння, бо Французи та Еспанці — відвічні вороги, які бажають своєї загибелі, — а одночасно: вміє вислати тайних емісарів до Еспанців, щоби підписали з ним сепаратний мир, офіціяльного кореспондента „Таймс-а“ у постійних листах інформує про свої законні наміри і французьким комуністам пересилає ліричні заяви, де нарікає на хижацтво французького імперіялізму.

Послухайте тільки: така цивілізована держава як Франція, що наводить лад в Африці, одного дня бачить здивована, що місцеве населення хоче користуватись своїми віковими правами, яке в очах Европейців є звичайним розбишацтвом — ріфські племена звикли періодично наїздити табунами з камінистих, безплодних місць, де живуть, у плодючі місця, для „нормальної“... торгівлі і грабунку. Це їх вікова життєва конечність. Сензаційна риса успіху Абд-ель-Кріма в тім, що він уміє поєднати цю природну наїздницьку війну з усіма европейськими гаслами; пацифізму, антимілітаризму, самоозначення, — а навіть з авторитетом Ліги Націй, під покров якої готов піддати свою незалежну державу.

А скільки трагічного гумору має в собі війна, ведена Францією за уряду завзятих пацифістів та антимілітаристів Пенлєве та Кайо! Франція так нехтувала цією війною мов колись Англійці Бурами. Які лаври може зібрати переможниця німецької могутности у боях з дикими африканськими племенами? Настрій соціялістів, які не хотіли нарушити право самоозначення Ріфанців зєднався з ваганнями міністерства зак. справ, яке лякалось нарушити „права“ Еспанії, що свіжо програла війну з Абд-ель-Крімом і відступила зі своєї території. Франція прийняла тактичну форму самооборони. Та хутко виявилось, що ці хронічні „малі втрати“ та „місцеві операції“ можуть довести до втрати столиці Фезу. Треба було не тільки вислати в Марокко маршала Петена, але й добалакатись з ворожою Еспанією, яка дозволила Франції навіть увійти на еспанську територію, якщо воєнні операції будуть цього вимагати.

Невідомо, в якій мірі домагання Абд-ель-Кріма „повної незалежности для ріфської території“ є його остаточними мировими умовинами. Франція імовірно не згодиться на незалежність такої нової держави, лякаючись нового джерела міжнародніх інтриг. Та з інформацій, які сам Абд-ель-Крім передає в англійську пресу, видно, що цей африканський степовий ватажок має чимало здорового розуму та реального хисту, а навіть „буржуазних“ пересудів у ролі „королівської“ влади.

Франція та Еспанія надто великі держави, щоби могли входити в перемови з таким бунтарем та дикуном як Абд-ель-Крім, а проте на мадритській конференції, на всякий випадок, випрацювали умовини миру, які, правда, не пропонують полководцеві Ріфанців, але які він „може признати, коли забажає“.

Чи може бути краща „африканська“ історія?

На культурні теми.

Інтелігенція і нарід.

Не тільки у пресі і по анкетах, зборах та вічах, але й цілком інтимно і приватно — щиро, з глибин душі — чути нарікання з усіх усюдів на сьогоднішню інтелігенцію, на її поведінку супроти народу. У цьому явищі є щось більше як тільки агітація невідповідальних елементів. У ньому є щось більше як ствердження факту, що так мусить бути, бо — мовляв — на Наддніпрянській Україні пішов розвій у революції 1917 р. від соціяльного до національного, а у нас на йде він у протилежнім напрямку: від національного 1918 р. до соціяльного, і саме тому розріз між інтелігенцією і народом є природним явищем. З того становища віщують деякі краєві пророки ще більший розлам і ще більше відчуження обох згаданих суспільних кляс.

Що розлам, відчуження, розріз між інтелігенцією і народом у нас є, це незаперечений факт. Що він одначе є у нас протиприродним явищем, про те всі ми здаємо собі справу ясно. Наша інтелігенція вся народня у тісному значінні того слова, вся вона недавня дитина народу. Старих панських родів у нас нема; якщо вони коли були, то з віковою нашою національною невдачею стали вони московськими або польськими. Зрештою цю свою щиронародність зазначила наша інтелігенція прегарно головно у боях і трудах Гал. Армії, хоча політика, що стояла над цією Армією не завсіди була доцільна.

І тепер причина відчуження і невного роду віддалення нашої інтелігенції від народу лежить головно по боці інтелігенції. Можна сказати, що роки 1918—1920 були роками найінтензивнішої праці інтелігенції над народом, праці з народом. Після війни і революції сили звужилися, найкращий цвіт інтелігенції і народу вигинув, обставини змінилися; одиниця приноровлюється до нових відносин, що вимагає нераз усіх її сил і всього її часу; зате народ збільшив свої вимоги до інтелігенції. Чимало заважила тут і нагла зміна нашої політики, т. зв. ставання на реальний ґрунт, а також і виховання свіжої молоді. Треба було бути великим ідеалістом, щоби по невдачі і хвилевому пораженню намітити зараз нову побідну мету і до неї зараз нановo прямувати. Не кожна одиниця, хоча би вона й була інтелігентом, може на таке спромогтися.

Ось і причини. Причини явища що заіснувало, а одначе не повинно існувати як неприродне і протиприродне. Треба свідомо його зліквідувати, знести його; треба на ділі перейти над ним до денного порядку.

Головне питання звучить: як зробити, щоби інтелігенція йшла з народом, щоби між ними не було взаємних докорів?

Відповідь коротка: інтелігенція мусить закотити рукави по лікті і взятися за народню працю. Інтелігенція мусить повести всю просвітню, культурну й економічну працю над народом. Ось усе.

Все — і всім нам здавна відоме — скаже читач. Та що з того? Чи раз ми чули накликування до праці інтелігенції над народом! Та що з того? Нічого з тих накликувань не вийшло!

Це правда. І не вийде нічого та

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 562/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratory przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 168 (10.551) z dnia 31. lipca 1925. w artykułach następujących pod tytułem: „Dopysy“ w ustępach między słowami: a) [ynszl... a: Z ...aniw, b) pamiaty Lenina... a: jakych czy... zawiera znamiona zbrodniz § 65 ... ustawy karnej, uznał dokonaną w dniu 1 sierpnia 1925 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 2. sierpnia 1925 r.

Kolman.

довго, доки кождий інтелігент не буде змушений у своїому сумлінні здавати звіт перед своєю совістю за свою працю над народом і для нього. А скільки у нас інтелігентів, що не мають і не знають ніякого національного обовязку, що живуть з дня на день, без ніякої більше праці як тільки що найвище праці для себе. А скільки у нас молоді, що поза пустуванням і лінивством не вміє навіть приложити своїх рук до народної праці. А народ хоче, щоби працювати над ним; народ домагається того.

Щоби не бути голословним, можна зазначити, що для нашого народу є необхідна інтелігентна рада і порада у всіх його життєвих справах, конечний є інтелігентний в народі провід, конечна праця по кооперативах, по читальнях Просвіти, по гуртках УПТ., по комітетах допомоги селу і т. и. Як гарно стояла би справа й як високо піднялася би народня свідомість, якби кождий інтелігент один раз на місяць пішов на село, між селян, розповів їм про новини і довідався від них про їхне добро і горе. Не було би тоді тої страшної денаціоналізації, що йде на нас поспішним темпом і не родився би у нас той песимізм, що є початком загину, а навпаки було би загальне вдоволення — інтелігента перед власною совістю за сповнення своїого інтелігентського обовязку, а народу — з інтелігенції. **Е. Я.**

По широкому світі.

Кріза вуглевого промислу в Англії далеко незакінчена. Невдоволення проти зобовязання уряду субвенціонувати копальні росте навіть серед консерватистів. Невідомо ще докладно, в якій висоті будуть уділені обіцяні субсидії; кажуть, що уряд висигнує 18 до 20 міліонів фунтів шт. Підносять, що одночасно англійський ринок заливає заграничний, особливо німецький, вуголь, який своєю дешевизною робить усяку конкуренцію неможливою. Як що на протязі 14 днів, призначених для дальших переговорів, не буде наміченою основна реорганізація вуглевого промислу в Англії, то сподіються нової небезпеки великого страйку.

Між Грецією та Болгарією вибух поважний конфлікт наслідком убивства одного грецького державного урядовця на болгарській території. Греки вислали над границю слідчу комісію. Повідомляють, що Греція приготовляє ультимативну ноту до Болгарії з жаданням сатисфакції, грозячи вмаршом грецьких військ до Болгарії у глиб 5-ти км. від кордону.

Б. кронпринц Фридрих Вільгельм висловив перед співробітником „Дейлі Експрес" надію, що Англія й Німеччина найдуть спільний шлях для розвитку обох держав. Б. кронпринц заявив, що всі його зусилля ідуть в напрямку очищення Німеччини від клевети про відповідальність за вибух війни.

Міністр Скшиньскі виїзжає в середу 5. п. м. з Ню-Йорку до Европи. На прощання Скшиньскі сказав крізь радіо на адресу Американців велику силу всіляких компліментів, промовчуючи покищо скромну просьбу як рекомпензату уділити Польщі довготермінову доларову позичку.

ЗАХАР СКВАРКО

Бл. п. Захар Скварко родився 27. IX. 1870 р. в Корманичах пов. Перемишль. Скінчивши правничі студії у львівськім університеті осів у Мостисках, як адвокатський кандидат. І тут, у Мостищині, уперве дав пізнати себе, як прегарний організатор, людина великої сили волі, невсипущої енергії та залізної послідовности. Повіт Мостиска, зі силою мазурських кольоній, лежав досіль облогом. Над його політичною і економічною організацією розпочав Покійний муравлину подиву гідну працю. Його заходами засновується в Мостисках кредитова кооператива „Народний Дім", яка переломлює всі конкуренційні трудноші з боку тамошнього Людового Банку й уже кілька літ пізнійше будує свій власний великий мурований дім. Перейнятий великими ідеями кооперації поширює Покійний З. Скварко свою кооперативну діяльність на цілий повіт, ділить його на райони й основує сітку льокальних кооператив, підтримувану кредитами Т-ва „Народний Дім" у Мостисках. Защіплюючи скрізь і всюди свідомість потреби ощадности доводить до того, що місцеве українське населення викуповує чимало землі з польських рук.

Загальна пошана й широка популярність, яку добув собі пок. Захар Скварко своєю невтомною працею в повіті, найшла свій голосний висказ у соймових виборах 1907 року, коли вперве Мостищина вибрала в його особі українського посла до краєвого сойму, проваливши контр-кандидатуру графа Старжиньского.

По уступленню дир. Леся Кульчицького пок. Захар Скварко обіймає становище директора Покутського Союза Кредитового в Коломиї і на цім становищі найшла його нині передчасна смерть.

За час свого послування до галицького сойму у Львові пок. Захар Скварко зискує собі загальне признання за свою працю в комісії для райфайзенівських спілок під патронатом виділу краєвого. Відомі його палкі й річеві промови, в яких Він виказував нельояльність Патронату супроти українських райфайзенок та піддавав під безпощадну критику перфідну систему тодішнього виділу краєвого як і сойму при організуванню українських райфайзенських спілок та при їх обслугуванню.

Велика війна заганяє його до Відня, де він разом з другими службовиками наших кооператив організує Комітет приватних службовиків з рамени Т-ва українських приватних урядників у Львові. Своїми впливами й упертими заходами бл. п. З. Скварко запевнює звиш 150 службовикам-скитальцям майже на протяг 2-ох літ постійні місячні виплати з Підмогового Комітету при Парлям. Репрезентації.

По повороті з Відня до Коломиї покійний посвячує всі свої сили Покутському Союзові й ріжним місцевим громадянським справам. Саме тепер приготовлював він у своїм повіті широку акцію за відбудовою кредитової кооперації та за приноровленням її організації до нинішних обставин. Однак йому вже не довелось довершити розпочате діло.

Вся життєва діяльність бл. п. Захара Скварка може служити за зразковий приклад, що є всилі вдіяти одна метка, розумна, чесна, робітлива людина на запущеній громадянській ниві.

Вічная память заслуженому синові народа!

Людові доми.

Звідомлення Комітету будови дому на Городецькому передмістю.

Громадянство городецької дільниці, яке понад 12 літ майже виключно власними силами утримує 7-клясові народні школи, рішило здвигнути в городецькій дільниці власний дім, в якім містилися би дві згадані школи й инші українські місцеві культурно-освітні і гуманітарні установи. Таким робом цей дім став би осередком усього культурно-освітного життя дільниці.

Гадка будови такого дому зродилася ще в довоєннім часі, однак у воєнному лихолітті не можна було зреалізувати її. Щойно під кінець 1924 року населення городецької дільниці остаточно й рішуче сказало собі перевести цей плян у життя, дарма, що загальне зубожіння громадянства робило в той час мало пригожим для таких цілей. Громадянство городецької дільниці скликало анкету, котра покликала до життя комітет, який з початком 1925 року розпочав свою діяльність.

Не зважаючи на дуже скрутний час, на поклик комітету складати пожертви на будову дому, громадянство городецької дільниці відгукнулося масовим зголошуванням жертв, які відповідно до грошевої спроможности, сплачує щомісячними частками. Однак не можна мати певности, що запроєктований дім буде здвигнений виключно силами громадянства городецької дільниці. Мешканці городецької дільниці — це переважно робітничі маси, які ледве в силі прожити й утримати свої родини з денного заробітку. Але свідомість значіння і потреби власної домівки каже всім цим громадянам відмовляти собі всяку приємність, аби тільки дрібними лептами провадити дальше величке діло.

Справа поміщення двох 7-клясових шкіл і инших культ.-освітних установ на городецькій дільниці відома всьому українському загалові зі статтей дир. М. Галущинського, друкованих в „Ділі" (чч. 138, 139 і 140). Нинішнє приміщення тих шкіл не відповідає вимогам, які ми ставимо до шкільництва. Це приміщення таке вузьке й тісне, що при щораз більшаючій фреквенції шкільної молоді заходить обава, що з найблизшим шкільним роком яких 500 дітвори не буде могти користати з науки у рідній школі. Чи треба кращого доказу на необхідність негайного ведення будови дому?

А проте, як сказано, самі лише мешканці городецької дільниці виключно власними силами ніяк не можуть здвигнути такої величавої будівлі. Будовою того дому мусять заопікуватися ширші кола, нею мусить зацікавитися весь загал громадянства, як творищем нової міцної української твердині. І тому комітет будови вже робить старання приєднати для цієї справи

Е. Ю. КИСІЛЕВСЬКИЙ.

Лист з Канади.

Відчуження еміграції і преса.

Поволі затрачується звязок еміграції зі Старим Краєм. Трете-четверте покоління, хто зна, чи буде мало яке поняття про „Старий Край", хоч на загал американські Українці мають може й більше патріотичного почуття як самі „старокраяне".

Чи робить що „Старий Край", щоби запобігти цьому відчужуванню? чи інтересується він своїми синами і внуками, що вийшли за море? Дуже рідко коли подибуємо в якімнебудь часописі згадку про тутешне життя, про відносини за морем, то що. В часописах, всі чотири малі сторінки наповняється вичислюванням кривд і нещасть, нарікань, і хоч це добре знати, а за границею навіть хосенно... то всетаки, в часописі шукаємо і дечого більше. Отже не дивуйтеся, що за морем не всі цікавляться вашими виключно домашніми справами. Тяжко вимагати від фармера, щоби передплачував часопис з краю, платив до 12 долярів в рік та не мав користи з нього, хіба вдоволення, що зробив патріотичне діло...

Кому лекше взяти якийсь англійський тижневик, наприклад „The Free Press Prairie Farmer" разом з „The Western Home Monthly", ще до того з преміями (ножі, полотна, тарілки і пр.) які кожний передплатник з кінцем року одержить, все разом за дол. 1·25 (одного доляра двацять пять центів!), як платити газету, де навіть про нього ніхто не згадає!

Сам „The Fr. Pr. P. F." числить біля 40 сторінок, багато ілюстрований з відділами, які всіх займають. На перших сторінках найдете огляд політики, світових подій і на американський спосіб вибір сенсацій. З всесвітного терену сходить тема на домашні справи, густо часто подиблете статті з українсько-канадійського життя. Окрема обширна частина, це фармерські справи, під наголовком „Farmers forum". Все що фармерові потрібно знати, в кожний час, докладно фаховцями випрацьоване. Тут подадуть йому, де може збути своє збіжжа, худобу, по якій ціні і пр. „Back in the woods" — для ловців. Окремий відділ творить літературна часть, для дому, як вони кажуть „Home departement story and feature section". Роман такий, щоби не лякав довжезними описами заходів сонця, але дав можність відвернути думку спрацьованої людини від буденщини. Окремий відділ дописів „Home-loving hearts". Тут мають вже господині широке поле до попису! Збракне одній якихсь спеціяльних огірків, пише в газету, що: осьто я заміняю огірки за капусту! або: чи має хто книжку „Тяжке розчарування"? нехай мені позичить! Инша винайшла, що плями від молока треба чистити в цей і цей спосіб. Мерщій у газету з ним! Знов відділ „що маю робити?" Ради-поради на запити. Розуміється, є також кухонна частина і медична. Для релігійних є також дещо з біблії в „Sunday-school lesson". Не обійдеться без загадок, особливо поширених тепер „Cross-puzzles". Для фармерів, що занимаються ховом дробу є сторінка „Poultry-page". Правничі поради в „Answer departement", де розтрясають найріжнороднійші справи. Наприклад: „муж покинув жінку три літа тому, оставивши її з двома малолітніми дітьми. Неможливо видістати піддержки від нього. Що треба робити?" і т. д. Довжезна спортова частина! Обговорюється в них події з цілого спортового світа, а головно Америки. Пласт має свій відділ. своє листування. На кінці, за біржевими справами докладно обговорюється предсказання погоди вашінгтонського обсерваторію на цілу Північну Америку. На цьому полі американці найвище стоять і обчислення їх в 90 проц. здійснюються. Це не ворожба зі „столітнього календаря", а наукові досліди. І ці досліди не йдуть на марно, але при засівах, наприклад, кождий перше дивиться чи є можливість скінчити працю в час, або, чи не сіяти що другого, коли погода не буде підхожа. Між тими всіма відділами розкинені анонси.

Коли ми дійдемо до подібного часопису? В Америці спеціяльно студіюють журналістику, способи реклями, а в нас? Чи нам цього не треба?

В одному малому містечкові видає близько 150 фармерів свій тижневик, мають власну друкарню, ніхто не збирає на пресовий фонд, часопис дає ще дохід!

З американізувати українську пресу може вдасться колись.

Покищо старайтесь навязати трохи тісніщі взаємини з Новим Краєм за океаном, щоб не відчужувати нове, повне енергії покоління!

В Манітобі 1925 р.

поміч всіх краєвих українських установ й організацій.

Одноразові найдрібнійші жертви, хоч би навіть у нечисленних сотиках, аби тільки масово складані, дадуть комітетові змогу протягом одного року довести розпочату будову до кінця.

Комітет приступає до переведення такої масової одноразової збірки серед громадянства міста Львова і тому звертається до всіх громадян з гарячим проханням не відмовити своєї помочі і хочби найдрібнійшою жертвою причинитися до обсадження ще одної національної стійки.

Жертви присилати на адресу: Дністер, книжечка 13.950.

Комітет будови „Рідний Дім" на Городецькім передмістю у Львові:

М. Стоцький, голова. *О. Лісковацький,* за секр.

НОВИНКИ.

— **Розправа проти убийника агента Цехновського**, як доносить „Газета Варшавска", не може відбутися в найближних днях тому, що поліція шукає ще спільників Ботвіна. Ботвін щоправда впевняє, що убив Цехновского з власного почину, але поліція сподіється знайти звязок між його вчинком і комуністичними колами. Сам Ботвін не дав ніяких вказівок при зізнанні. Його родина остає дальше ще в тюрмі. Є певні познаки, як каже згадана газета, що родина Ботвіна була причасна в замаху. По Львові ходять чутки, що й на другого поліційника — Пйонткевича має бути виконаний замах. Тому додано йому кілька агентів, які хоронять варшавського Шерльока-Гольмса в день і в ночі.

— **Значіння § 58.** До дрогобицьких арештів доставлено Миколу Стронського з Підбуж, де він був з родиною на ферії, за злочин поповнений через те, що мав говорити, що Рад. Україна прислала збіжжа для голодуючих. Всякі коментарі зайві.

— **Закінчення страйку в „Сільва Пляні".** Одна з найбільших нафтових фірм у Бориславі переходила гостру кризу в звязку зі страйком робітників фірми. Страйк вибух з огляду на величезні редукції персоналу, які думала фірма перевести. Під натиском зорганізованої і солідарної постанови робітників, фірма подалася і зрезиґнувала з редукцій. Супроти цього робітники приступили знову до праці.

— **Наслідки відповідної господарки.** Щорічно підчас повіней нещасна Галичина представляє собою одно велике озеро. Реґуляція рік провадилась і ведеться таким „шаленим" темпом і так „совідно", що лиш дощ, а вже людські ниви під водою. Те саме діється і з мостами. Вони будовані звичайно на домашний спосіб і часто не видержують своєї першої проби. Ось тому два дні завалився зовсім нестарий ще міст на Пруті, що звязував Ворохту з рештою... Польщі. Показалося, що основа мосту була спорохнявіла. Міст під Татаровом грозить теж компромітацією відповідальним чинникам, якщо не піддадуть основній курації. Але... що це все супроти вічности!?

— **Що пан то не Іван.** Наслідник англійського престолу подорожує тепер по полудневій Африці. Останнім часом звидів він найбільшу копальню діямантів у Кімберлей. Директор копальні подарував князеві на відхіднім прекрасний, сніжнобілий діямант, ще неошліфований. Князь приняв подарунок, але при тому спитав жартом, чи його не арештують, коли якийсь доглядач знайде в нього неошліфований камінь. Як відомо неошліфовані діяманти мусять мати „пашпорт" від властителя копальні. В противному разі може бути караним. Але князеві Валії не грозить, хочби він не мав жадної посвідки.

— **Слідами джентельменів.** З давен давна джентельмени цілого світа від Куляхова до Сан-Франціско стають у обороні зневажених жінок. Часом приходить і до поєдинку, ллється тоді кров, або впадає поліція. Та ніхто досі не знав, що і звірята надихані тим самим почуттям лицарськости. Тепер справа вже вирішена позитивно. В льондонськім звіринці обрадив один молодий слонь одну старшу слониху і в приступі щирости віхнув її до води. Це так обурило другого слона, що він без надуми кинувся на арогаента і був би його потрощив на смерть, як би не сторожа, яка зимним тушом остудила героїчний запал носатого джентельмена. Заходить тільки питання, чи сторожа впала на невдалий ..., чи слони собі її замовили, як це дуже часто буває з поліцією при людських поєдинках.

— **„Нова Хата".** Вже вийшло з друку 8-те число цього журналу за серпень з отсим змістом: Біда Королівна, новеля Федора Дудки. — Папоротин цвіт, рисунок М. Ольшанської-Стефанович і її портрет мальований проф. П. Холодним та нотатка про її артистичну діяльність. — З области моди: 5 сторінок моделів та вісти з мод. — Наша Хата (про улаштування мешкання — продовження). — Останній з роду Абенцерагів, оповідання Шатобріяна (переклад п. Манастирської, продовження). — З жіночого руху. — Новинки. — Фотографічні знимки з курсів крою й шиття, уладжених Союзом Українок у Львові й Перемишлі. — Крім господарських рад і української кухні приносить це число ще відомости з области гігієни та косметики. — На бажання передплатниць та читачок цього журналу в слідуючому числі буде частина мод побільшена. — Редакція й Адміністрація журналу: вул. Руська ч. 18. III. поверх. Видає: кооператива „Українське Мистецтво" у Львові.

— **Найбагатший громадянин.** У Дальматії арештовано найбагатшого купця Дальматії, Штепана Стареса, якого майно зростало з року на рік і в останнє було оцінене на 304 міл. динарів. Виявилось, що він був одним з головних контрабандистів на Середземнім Морі і удержував власним коштом окрему фльоту між Італією і Югославією. З огляду на те, що він окрадав державу на міліони, майно його сконфіскували.

— **Треба мати щастя.** Недавно помер у стейті Люіс в Америці один дуже багатий купець. Він був кавалер і без близшої родини, тому цікаво було людям кому дістанеться його величезний маєток. Після отворення заповіту, показалося, що міліонер записав весь свій маєток службі. Один молодий хлопець, який служив у нього щойно чотири місяці і весь час заліплював тільки листи та наліплював марки, дістав 20 тисяч долярів. Тепер здається вже не буде цього робити, бо спадок дав йому більше, ніж заробив би за ціле життя.

— **Заграниця питає за нашим медом.** З торговельних кол інформують нас, що закордонні фірми пошукують за нашим медом, якого кресценція цього року є досить значна. В останніх днях кілька львівських фірм, головним чином жидівських, одержало припоручення скуповувати наш мід. Очевидно, що посередники бажають на цьому збити капітал і ріжними способами стараються дібратися до наших продуцентів, обнижуючи штучно ціни. Супроти цього українська фірма „ЕРҐОН" (Львів, Словацького ч. 14.), яка також має на мід закордонні замовлення, звертається до українських пасічників, щоби, розуміється за попереднім порозумінням, віддавали свої припаси меду фірмі „ЕРҐОН", яка продасть його по найвищій заграничній, ринковій ціні, числячи собі лиш дрібну провізію.

Бібліографія.

Д-р Степан Рудницький: ІСТОРІЯ ЗЕМЛЕЗНАННЯ. Частина І. (Старі віки). Ст. 127. Київ-Прага 1925.

Денис Лукіянович: ГІСТЬ ІЗ ЗАПОРІЖЖА. Львів 1925. Ст. . 71. Накладом автора.

МОЛОДА УКРАЇНА. Червень 1925. Зміст: 1. Леся Українка: До зір. 2. В. Карпатський: Той що греблі рве. 3. Е. Фоа: Ґвідо д'Арецо. 4. П. Люпенко: Невчені гуси. 5. М. Лотоцький: Сім чудес світа. 6. Ганна Орліпит: „Мумія". 7. М. Лотоцький: Мандрівки по ґалеріях образів. 8. І. К.: Анекдоти про Розумовського. 9. Д-р Евген Грицак: Народні перекази про Татар і Турків. 10. Всячина. 11. Шахи. 12. Дещо про перехресні ломиголовки. 13. Перехресні ломиголовки. Додаток: Ревяк — Маки.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Ч. 7. Зміст: Животворцеви „Учителя" в IX. річницю смерти. — Вакаційна оселя. — Ол. Савіковський: Найпильнійша потреба. — П. Шеремета: Як використати павзу в школі.

НИВА. Ч. 6. Зміст: Настрій невдоволення. О. Вол. Лиско: Ще в справі місій. о. С. Ковалів: Дар пророкування в первісній церкві. о. д-р. Г. Костельник: Моральне зло. До Всечесних отців духовних горяча просьба. До всечесного духовенства станисл. епархії.

ДУХОВНА БЕСІДА ч. 11, 15 червня. Зміст. 1. Прот. Ио.. Дилько-Нікольський. На свято св. Онопрія. 2. Проф. І. Огієнко. Початки христ. на українських землях. 3. Проф. О. Лотоцький. Змінність церковного устрою. 4. С. Любарський. Село Богородиця. 5. Православний. Пропаґандні листки. 6. Що пишуть. 7. Зменшення числа римо-кат. духовенства. 8. Церковне життя. 9. Що діється на світі. 10. Оголошення.

ДУХОВНА БЕСІДА. ч. 12, 29. червня. Зміст: 1. Савин. 2. З послання св. ап. Павла до Коринфлян. 3. Церковно-народня пісня св. ап. Петрові й Павлові. 4. Проф. І. Огієнко. Друкар-Волиняк Іван Тростянецький. 5. Проф. О. Лотоцький. Змінність церковного устрою. Закінчення. 6. Проф. Иос. Дилько-Никольський. Досить слів. Станьмо до праці. 7. Що пишуть. 8. Церковна хроніка. 9. Що діється на світі. 10. Книжки й журнали.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Місячник — ч. 5, 6 і 7. Зміст: Чому збираємо поштові марки? Вартість і ріжниця марок. Поштові марки Укр. Нар. Респ. Хронольоґічний катальоґ усіх марочних видань 1915—1924. Філятелістика у Росії. Філят. рух між Українцями в Америці.

СВІТ ДИТИНИ. Ілюстр. журнал для дітей. Май 1925. ч. 5. Я. Вільшенко: У травні. — О. Білоусенко: Весняні забавки. — Богданко: Пожар у бузі. — Динтро Сухавія: Оксаночка спить. — Р. Завадович: Піймався. — Убогий та багатий Петро. — Я. Вільшенко: Зазуля та півень. — Р. Завадович: З подарунок волі. — Уляна Кравченко: Молитва матері. — М. Кока: Війна в лісі. — Вуйко Микола: Як Юрчик учився літати. — М. Рубакин: Як звірята пильнують та здобувають собі їду. — Левко. — В. С. Л.: Зайчикові побігайчику. — В. Софонів: Байка про рибку ковбляна „Ні-на-що". — Нікифор Годований: І знов весна. — Зайчик.

Червень 1925. Ч. 6. М. Підгірянка: Весняний вінок. — О. Білоусенко: Ходить сон коло вікон. — Івачна Блажкевич: Дорога до багатства. — Дід Модест: Казка про журавля та чаплю. — В. Охонор-Вілінська: Воли. — Яр. Мандюкова: Добрий син. — Із збірника бл. п. Івася Сабата. — М. Г.: З життя ластівок. — В. Вишенська: Народні анекдоти. — Е. Грицак: Посмертна згадка.

RECUEIL DES RAPPORTS publié par Comité des étudiants ukrainiens. Prague, Août 1925. Les étudiants et la nation. L'état actuel de l'enseignement et de l'éducation en Ukraine. Quelques mots sur l'enseignement supérieur ukrainien sur le territoire de l'Ukraine Occidentale et à l'étranger. Projet de l'application du principe des nationalités dans la Confédération Internationale des Étudiants.

НОТИ:

В. Барвінський: **Мініатюри — на українські народні пісні для фортепяна.** (1. Záколисна пісня. 2. Український танок. 3. Ліричиська пісня. 4. Гумореска. 5. Думка. 6. Марш.) Вид. Universal-Edition, Wien-New York. 4°, ст. 14. (Прегарне видання: Здовж чорної обгортки широка лента української вишиванки).

Я. Лопатинський: **Пісні** на один голос в супроводі фортепяна. III. серія: 1. Ні, не співай пісень (Г. Комарівна). 2. О півночи (А. Кримський). 3. Кладу весло (М. Рудницький). Нічко лукавая (О. Романова). 4. На городі коло броду. 5. Солодких моїй левз білі (С. Яричевський). А як прийде (Х. Михайлів). 6. Я вас любив (А. Пушкин). Дивилося небо (Н. Кибальчич). „Торбан". Львів. Музична Накладня.

Дописи.

Курилівка повіт Ланцут (*Відгук шкільного плєбісциту*). В свій час внесли громадяне-Українці з Курилівки до шк. інспектора в Ланцуті 46 декл. за 61 дітей. На відворотній стороні поміщено навіть дату уродження дитини. Здавалося, що буде вже з тими деклараціями спокій, бо і так було багато клопоту, заки війт-Поляк злеґалізував їх аж в наслідок інтервенції наших послів. Аж ось, коли настали саме жнива, взиває п. інспектор Любовскі людей до Лежайська, 7 км. віддаленого від Курилівки задля „бадань" декларацій. Інспектор повідомив громадський уряд, а цей через поліцая інтересованих. А яке це було повідомлення? Пізно вечером сказано людям, а вже рано 10 липня н. р. мали йти до Лежайська. Одних повідомив, а других ні, а вислід такого повідомлення був такий, що більша часть інтересованих зовсім нічого не знали і до міста не пішли. Ті, що знали чи догадалися в чім річ, пішли рано до міста. Тут люде заінтерпелювали інспектора, чому тягне їх в часі жнив до міста; міг би чейже сам до них потурбуватись, а не повідомляти людей на кільканадцять годин раньше. Інспектор зачав ніби виправдуватися, що він нікому не хоче лиха, що він зарівно трактує так Поляків як Rusinów, а ті, що не знали, нехай прийдуть через тиждень, себто 17. липня. Від тих, що вже прийшли, стягнув ніби якийсь протокол писаний на готових вже формулярах. На заяву сторін, що вони української народности, сказав інспектор, що „takiej narodowości ustawa nie uwzględnia". Пописав, пописав, що хотів, а війт-Поляк потвердив. Решті інтересованих сказав приходити на 17. липня н. р., „bo możliwie, że gdzieś na poczcie zatrzymało się zawiadomienie". І нарід повірив обіцяним словам п. інспектора. Вернув домів, вдоволений, що сповнив свій обовязок. На день 16-го липня пішла решта інтересованих, а то тому, бо так прийшло від інспектора не на 17-го а на 16. липня. Всі як один муж пішли. Ждали десь до 3 год. з полудня, а п. інспектора не було. Вертають з нічим домів серед нарікань, що стратили день, а до того ще голодні, бо ні хліба ні грошей не взяли з собою. В дома довідуються знов, що на завтра мають іти, бо так прийшло від інспектора. „Стратив день страчу і другий" сказав неодин і на другий день себто 17. липня пішли знов до Лежайська. А тут така погода, аж мило, а тут збіжа аж проситься жати, а хліба в хаті ні кусок. Не одному такі думки прийшли. Але ні! піду, бо шкода дітей. Пішли всі і знов чекали десь до 2 год. і серед нарікань вернули до дому. Навіть війт поляк був огірчений такою поведінкою інспектора. В тій справі віднеслися інтересовані до Клюбу наших послів з просьбою інтервенції. Може би й шкільна влада на власну руку повчила своїх інспекторів, що вони не є індійські Кацики та що вони для народу, а не нарід для них.

Інтересований.

З судової салі.

Процес Коригабера і тов. — за обмикстав і вимушування.

75-ий день розправи.

Свідок інж. Бронислав Вельчек, який живе у камениці Єгера, зізнає, що в другій половині вересня Єгер, стрінувши свідка на сходах, сказав йому: Маємо вже правдивого справника замаху. Єст то Русін. Ми вже віднявли справу Дворецькому, бо пан Лукомскі виписав лише Штайгера. За кілька днів будемо вже мати його!" Свідок додає, що відніс вражіння, що Єгер був дуже вдоволений (нагана цю радість інтерпретувати позитивно: або найдою правди, або найдкою заступника „Русіна" на місце Штайгера).

Свідок Міхал Дяндес, властник кавярні „де-Ля-Пе", зізнає, що Дворецкі казав йому, що є на сліді справника замаху, а саме, що має свідка Микитина, який бачив, що замаху доконав Павлишин. Дворецькі згадав теж, що цю справу віддали йому Єгер і Коригабер. Про якінебудь гроші не було тоді мови.

Свідок Сальо Лібліх, емеритований агент (інж. ?) поліції зізнає, що довідався від Дворецького про те, що він (Дворец.) є на сліді справників замаху одночасно з появою у часописах сенсаційної звістки про зворот у справі Штайгера. Свідок ґратулював тоді Дворецькому. При слідуючому побаченню — вже за з обвинуваченим — свідок склав Дворецькому кондоленцію, при чому питав його, чому він „всипав" инших обвинувачених. Дворецкі сказав, що мусів зробити це, щоби чим швидше добутися з вязниці. По гроші за винагороду Дворецькому від Жидів не було розмови.

Свідок Кляра Вайдман, братаниця обвинуваченого Коригабера, приходила часто до Коригаберів. Там довідалася від Штайнівної, що наречений тої останньої, Микитин „знає щось" про замах. Микитина часто бачила, але не говорила з ним і не знала, хто він такий. Штайнівна казала їй раз, що не варта говорити правди, бо ось її наречений Микитин мусить тепер раз по раз ходити до суду, має ріжні неприємности й боїться за своє життя. Штайнівна буцім то згадала тоді, що суддя Рутка намовляє Микитина до фальшивих зізнань.

Після тої сірої серії нецікавих свідків, живійший „рух" робить поява одної з головних фігур процесу, нареченої Микитина, Льолі (Кароліни) Штайнівної. Штайнівна, 22-літня бльондинка, дочка німецького кольоніста зі Сновича під Золочевом, одягнена з елеґанцією львівської панни-служниці, зізнає ломаною польщиною. Ввійшовши на салю, привітно всміхається до Микитина.

Свідок Кароліна Штайнівна не є балакуча: лише з трудом вдається витягати з неї відповіди. Микитина пізнала в Т-ві ім. Качковського. Крім його назвиська нічого близше про нього не знала, думала, що він робітник, про ніщо з його життя не випитувалась, а проте зразу навязала з ним тіснійші зносини. На запит предсідника, чи говорила з Микитином про комунізм, зізнає, що не знає, що таке комунізм. Микитин відвідував Штайнівну майже щоденно в кухні у Коригаберів, і просиджував по 2—3 години. Бумбінову знає: вони розійшлись, бо Бумбінова була заздрісна за Микитина. Микитин прийшов раз вечером і сказав, що замах на президента зробив Павлишин, той самий, якого свідок знає з читальні Качковського. Дивним дивом, почувши таку сенсаційну реведяцію про свого знайомого, Штайнівна навіть не спитала свого нареченого, відкіля він знає про це.

Предсідник відчитує з протоколів попередні зізнання Штайнівної. В тих зізнаннях сказано між. таке, що Коригабер „говорив щось" про забезпечення кількома тисячами долярів; що Микитин ... дав, що Коригабер намовляв його до зізнань, що має инших справників замаху; що Штайнівна чула, що Жиди склали великі гроші для того, хто звільнить Штайгера і т. д. і т. д. Всього того Штайнівна тепер не пригадує собі, не знає, або заявляє, що воно неправда.

На цім в год. 1·30 в пол. розправу перервано до пів до 5-тої попол. Після перерви предсідник дальше порівнює попередні зізнання Штайнівної зі зізнаннями, зложеними у слідчого судді. І знову чуємо, що Коригаберова казала: що „коли не буде правда, що бомбу кинув Павлишин, то ми дамо йому щось за те" і „коли Штайгера увільнять (казала Коригаберова) то буде у нас великий баль", на якому буде й Микитин та його наречена; а потім Микитин дістане пашпорт. Жиди вивезуть його за границю а його наречену візьмуть на своє утримання. „Раз знову — коли зізнавала у слідстві Штайнівна — коли говорила з Коригаберовій, що мій наречений боїться Українців, то Коригаберова сказала, що її чоловік піде до Єгера і подбає, щоби прийняли Микитина до друкарні". Штайнівна потверджує це й тепер, як також те, що була у Коригаберів мова, щоби жидівські посли вивезли Микитина до Варшави. Штайнівна не згоджуєся тоді на це.

Свідок не памятає вже, чи дійсно Микитин жалівся перед Коригаберовою, що має вихиди совісти, що визнано обвинувачів Павлишина, і чи дійсно Коригаберова проклинала тоді Пастернаківну. Не памятає теж, чи дійсно Коригабер

дуже збентежилась, коли Микитин заявив їй, що слідчий суддя доказав, що він не міг бачити Паньчишина, і що вони тоді потішали Микитина. Свідок заперечує, наче би дістала для передачі три листи від Микитина — один для Пастернакової і два для Паньчишина — і що ці листи спалила зі страху.

Предсідник звертає увагу свідкові, що свідок „не пригадує собі“ найважніших моментів слідства. Чи свідок видумав тоді ці зізнання? Штайнівна каже, що не видумала, але й не памятає. Вона обтяжує слідчого суддю, буцім-то суддя казав їй зізнавати проти Жидів, кажучи, що воно вийде нареченому на добро.

Прокуратор і оборонці займаються справою суперечностей дальших попередніх зізнань Штайнівної й теперішніх. Відповідаючи прокураторові свідок путається (напр.: питала Микитина, звідки він знає, що Паньчишин кинув бомбу й не питалася). Зрештою Штайнівна признає, що в слідстві краще памятала, ніж тепер, бо тоді було швидше. Відкіля суддя взяв таку епізодичну подробицю, що Штайнівна дістала 3 листи, сховала їх у кльозеті за рурою, а потім спалила — свідок не вміє пояснити й автоматично повторяє лише, що жадних листів не дістала.

Оборонці (д-р Ляндау, д-р Гаупт) намагаються доказати, що все те, що свідок зізнавав перед слідчим суддею було сказане чи то за диктатом судді чи з метою ратувати Микитина, від якого свідок (Штайнівна) мав вже дитину.

Микитин задає Штайнівній ряд питань стилізованих так: „а чи памятаєш“, або „правда, що“; очевидно, що Штайнівна все памятає і що все запитане є правдою.

Д-р Грек вносить на розслідження моменту з алібі Паньчишина, буцім то Паньчишин в день замаху на президента перебував у Микуличині. Про це в свій час отверто писали ґазети. Так само д-р Грек старається підозрілим зробити той момент, що Штайнівна вже нераз по арештуванню Микитина отримала побачення з ним.

Предсідник заповів, що зізнання Штайнівної будуть докладно запротоколовані і стверджені.

На цім розправу відложено до слідуючого дня.

24-ий день розправи.

Після дальших питань оборони, звернених до свідка Штайнівної і непевних та хаотичних відповідей цієї останньої, зізнає черговий свідок **підінсп. поліції Савіцкі, шеф політичної поліції (дефензиви) на львівське воєвідство.**

До свідка звернувсь одного дня інсп. Пйонткевіч, який представився як спеціяльний делеґат міністра внутр. справ Гібнера. Тому, що справа вимагала надзвичайної дискреції, свідок обіцяв її Пйонткевичеві і з власного почину про ніщо не випитував Пйонткевіча. До справи приходилося брати дуже „делікатно“, бо треба було мати на увазі дві обставини: що в суді у слідчім арешті сидить уже один обвинувачений у замаху, а дальше, що в міжчасі вказувано вже на яких 10 до 15 осіб, як на атентатчиків! Тому до концепції Паньчишина ставились дуже обережно, аж поки не вияснуве справа участи Паньчишина в замаху на військову вязницю у Варшаві з метою звільнення Багінського і Вечоркевіча. Зрештою не можна було гостро виступати проти Паньчишина як справника замаху, бо Паньчишин весь час рішуче заперечував цьому закидові. Щодо попереднього донесення на поліцію (зроблене Міщом), то про це довідався свідок уперве від Микитина, при першім переслуханню його. Роля свідка в цій історії була пасивна. Вона обмежувалась до виконування доручень Пйонткевіча, як делеґата міністра. Про участь Дворніцкого в цій справі довідався свідок на сходинах у Йосипа Зомерштайна, де візвано Микитина повторити те, що він зізнав перед Дворніцким. Свідок поцікавився ролею Дворніцкого і стрінувши його у свого заступника, підінсп. Іваxова, спитав його, що він знає про цю справу. Тоді то саме Дворніцкі сказав свідкові, що надибав на якесь індивідуум, яке хотіло би говорити зі свідком (шефом дефензиви). Свідок перейшов з Дворніцким до свого бюра і списав зізнання Дворніцкого. Дворніцкі висловлювався дуже підозріло про Микитина, а коли Микитин увійшов до бюра, тоді Дворніцкі крикнув: „Ось це той батяр!“ Дворніцкі жалівся, що „боїться тої справи“, бо він буцім-то „на політиці не розуміється“, а займається лише кримінальністикою. Дворніцкі сам звернув тоді увагу, що Микитин ходить вже краще одягнений і має нове пальто. Микитин зробив на свідка вражіння несамовитого. М. мав напр. чудернацьку звичку пити масово зимну воду й то тоді, коли звертались до нього з запитами. Він умів зимною порою випивати по 5—6 шклянок води, вихилюючи кожну шклянку до дна. По кожнім запиті призадумувався і кумедно жестикулював. Тому до його зізнань годі було ставитись серіозно. А проте Микитин знав багато про союз комуністичної молоді, говорив, що знає тактику й організацію комуністичних гуртків і давав відомости про комуністично-терористичну ячейку. Пйонткевіч пояснював собі дивну анормальну поведінку Микитина, його жести й міни, тим, що Микитин весь стоїть під обухом вічного страху за своє життя. Свідок був присутній при переслуханню Микитина аж до підписання протоколу. Микитина оточили аґентами, щоби припадково не втік кудись. Самі його зізнання (щодо Паньчишина) видавались теж підозрілими, бо Пйонткевіч гукнув раз на нього, щоби пильнувавсь і говорив правду.

Будучи при при переслуханню Данила Паньчишина (батька) свідок випитував його про людей, які були в його домі. Коли свідок назвав імя Фідика, то ді Паньчишин (батько) зізнав, що він заборонив синові приставати з Фідиком. Фідик був у них раз чи двічі. А проте Паньчишин (батько), побачивши фотографію Фідика в альбомі, не міг ствердити його ідентичности; він казав, що може це той був раз чи двічі у нього а може й не той.

Микитинові дав свідок з доручення Пйонткевіча тристакількадесять зол. на готель.

До анонімової перестороги перед замахом, який буцім то готовить на президента якесь товариство „Наш Прапор“ — свідок не прикладав значіння, бо знав, що такого Т-ва взагалі нема.

Про те, яку реляцію свідок писав до своєї висшої влади про Українську Боєву Організацію — свідок не хоче зізнавати з огляду на урядову тайну. Про таку орґанізацію знав зі справи Гречанівського і справи Ольги Бесарабової. В листі Гречанівського з Данціґа була вживана та сама номенклятура орґанізації, що в справі Бесарабової. З тими справами мав до діла ще в 1922 р. На виразне питання прокуратора, чи свідок складав реляцію, що такої орґанізації вже нема — свідок заперечує. Після справи Бесарабової українська військова орґанізація назвні більше не проявлялась. Цілею орґанізації було відірвання Східної Галичини й створення з неї самостійної держави.

——

Дальші зізнання Савіцкого, складені як відповіди на питання оборонців, подамо докладнійше завтра. Після Савіцкого зізнавав ще **командант окружної поліції Лукомскі.**

Розправу закінчено в 8-ій год. вечером і заповіджено продовження її на четвер.

Доразовий суд над Ботвіном.

Всупереч звісткам про речинець доразового суду на четвер, в останній хвилі розписано його на середу 5. ц. м. Вже день раніше вранці о год. 5-ій на місці вбивства Цеховского переведено льокальну візію, під проводом слідчого судді Косіковського, при помочі поліційних органів. Досвітком на вул. Трибунальській явився великий відділ поліцаїв під командою комісаря Концевіча. Зроблено кордон, оперезавши вулиці від Трибунальської до Ринку, припинивши всякий рух. Не лише прохожі не могли перейти вул. Рутовського та Трибунальською, але навіть ті, що живуть у домах не могли вийти, бо всі ворота позачинювали.

Поліційний самохід зі слідчим суддею Косіковским приїхав майже одночасно з поліційною кариткою, якою перевозять вязнів. Довкола їхали кінні поліцаї. З каритки вивели Ботвіна, за яким стежили судові сторожі та поліцаї. Суддя, поліційні агенти та инші урядовці почали оглядати місце злочину. Ботвін показував шлях, яким ішов за Цеховским, біля крамниці Золотаря Ціппера і як зійшов з Ринку на вул. Трибунальську вказавши місце, де добув бравнінг і тричі стрілив. При цьому він рухами повторяв усю сцену: як стояв, коли мірив, як утікав і як його зловили слідчі аґенти, присутні при цьому, Мулік та Малявскі. Один з поліційних аґентів узяв на себе ролю Цеховского, а инші — инших осіб, що тоді находились при вбивстві. Ясно, що найточнійше відтворили сцену як Мулік та Малявскі, почувши перший стріл вибігли з ресторану Кольонського, (готель „Ванда“) і бігли за Ботвіном, що втікав з бравнінгом.

Головні моменти цієї „льокальної візії“ схопив фотографічний апарат і трибунал доразового суду матиме їх перед очима, підчас ведення розправи. Суддя Косіковскі списав таки зараз на місці протокол цілої події. Ботвіна відвезли назад до вязниці на вул. Баторія. Ботвін увесь час „візії“ поводився зовсім спокійно і все сам добровільно показував. Проте можна було на його обличчі відчитати відрухи невдоволення. Місце на якому відограно всю сцену злочину було ще на протязі кількох найблищих годин центром уваги людей, які переходили туди.

Проводитиме в доразовім суді радник Маліцкі; у склад трибуналу входять радники: Анґельскі, Маліновскі і Соха. Прокуратором буде Сивуляк. Ботвіна боронитиме або варшавський адвокат Дурач або львівський д-р Аксер.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Розправа проти пос. Ланьцуцького відложена.

4. VIII. мала бути в варш. окр. суді розправа проти посла Ланьцуцкого. Привезли Л-го кареткою в супроводі 4 кінних поліцистів, 2 на роверах і 8 піших під проводом комісаря. Попол. ухвалено розправу відложити з причини неприсутности деяких свідків. Речениця розправи не визначено.

Змова на життя Масарика.

„Нар. Лісти“ повідомляють, що разом із ком. провідником Гоусером арештовано журналіста Стастного в звязи з приготуванням атентату на през. Масарика. Тому 3 роки московський інтернаціонал вислав до Чехословаччини курера, щоби виконав атентат на Масарика. Вмішаний був у те Гоусер і ген. секр. партії Їлек. Виконання атентату поручили Стастному. Матеріял у цій справі попався в руки поліції і вона арештувала всіх скомпромітованих.

Нові розстріли в Болгарії.

У процесі проти болг. військ. комуністичної організації засуджено 10 обвинувачених на кару смерти, а кількох на примусові роботи. Полковника Милтенова повішено прилюдно.

Новий фінансовий скандал в Америці.

Приходять перші звістки про нову американську панаму, яка нагадує відомий нафтовий скандал у звязку з підкупами. Діло йде про німецьку велику власність, яку сконфісковано підчас війни як ворожу. При вибуху війни сконфісковано 6 і пів міл. долярів товариства „Америк. Метал Компані“, тому, що в ньому були покладені німецькі капітали. В році 1921 одному нім. промисловцеві вдалось доказати, що це товариство є не німецьке, а швайцарське і майно передано. Га тепер виявляється, що завдяки кольосальним сумам, хабарам, підкуплено ріжних людей, а в инших найдено чеки цього товариства.

Пакт безпеки між Чехословаччиною, Румунією і СХС.

Підписано ґарантійний пакт між Югославією, Румунією й Чехословаччиною. Політичні кола вважають це новим кроком до пацифікації центр. Европи.

Згода на зміну Версальського договору?

З бельгійських півофіціяльних джерел повідомлять, що бельгійський міністр зак. справ мав у своїй ноті до Чемберлена в справі ґарантійного пакту висловити думку, що треба Німеччині признати право на зміну Версаль. договору. Агенція, яка подає цю звістку додає від себе, що німецькі заяви в ноті треба брати з якнайбільшими застереженнями, але одночасно не слід забувати, що Німеччина не може зріктись на вічність думки про зміну Версальського договору, тим більше, що стаття 19. цього договору дає їй право надіятись цієї зміни.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Курс доляра

4. VIII. у Львові в приватному обороті 5·80 до 5·85.

ЧИ ВИ ВЖЕ ПРИСЛАЛИ МАЛИЙ ДАТОК НА ВІДНОВУ ДОМУ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“ У ЛЬВОВІ?

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Мітневича.

Монастериська:
7.VIII. „Пан Твардовський“.
14.VIII. „Запорожський клад“.
Бучач:
6.VIII. „Вій“.
15.VIII. „Гейша“.
16.VIII. „Ноктюрн“ і „У Ганхан-Бея“.
Бітків:
8.VIII. „Запорожець за Дунаєм“.
9.VIII. „Ой не ходи Грицю“.
12.VIII. „Вій“.
13.VIII. „Пан Твардовський“.
Надвірна:
10.VIII. „Монахи“.
11.VIII. „Ноктюрн“ і „У Ганхан-Бея“.

Запрошення з міст, що до приїзду театру проситься вадсилати до 10.VIII. до Бучача. 120 3—?

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів. Ринок ч. 10.